

Regionálne združenie obcí Hornád

Abovský hlásnik

štvrtročník mikroregiónu Hornád

4. ročník, číslo 3

november 2009

Regionálne združenie obcí Hornád: Belža, Čaňa, Geča, Gyňov, Haniska, Kokšov-Bakša, Košická Polianka, Nižná Hutka, Nižná Myšľa, Skároš, Sokolany, Trstené pri Hornáde, Valaliky, Vyšná Hutka, Vyšná Myšľa, Ždaňa

Dočítate sa:

Ako sa dá predísť povodňam 🌧️ Predstavujeme kandidátov do volieb VÚC 🌧️ Atmosféra Dní mikroregiónu 🌧️ V Gyňove vyrastie agroelektrárň

Investície zlepšujú prostredie žiakom aj učiteľom

Nový šat pre školy

Detskú vravu na chodbách našich základných škôl doplnia momentálne aj stavebný ruch. Čaňa, Ždaňa a Haniska sa pustili do najrozsiahlejších rekonštrukcií za posledné desaťročia. Všade zateplujú, opravujú strechy, montujú plastové okná a pestrými farbami skrášľujú fasády. Výrazne tiež ušetria na vykurovaní a žiakov potešia počítačové učebne.

Finančne náročné stavby odštartovali vďaka financovaniu zo zdrojov EÚ. Obce však musia prispieť aspoň piatimi percentami z oprávnených nákladov. Ani to nie je malá suma.

Napríklad Haniska celkovo potrebuje skoro 429 tisíc eur, z vlastného rozpočtu tak minie vyše 20 000. Starosta **Ing. Miloš Barcal** márne hľadá porovnanie: „Nemali sme asi takúto veľkú investíciu od samotnej stavby školy v sedemdesiatych rokoch.“ Na peniaze z ministerstva výstavby treba niekedy čakať, a preto si na zabezpečenie plynulých prác zobrali úver. Každý deň je cenný, keďže nové zateplenie podľa výpočtov zníži až 60 % doterajších nákladov na vykurovanie. Výmenu vyše tristo okien a dverí spolu s obkladom stien by preto radi stihli čo najskôr. „Ušetrené peniaze využijeme na zlepšenie výučby. A deťom poslúžia čoskoro zútulnené priestory,“ hovorí riaditeľka **Mgr. Helena Borufková**. Opravy sa dočkala tiež telocvičňa a financie zo zdrojov obce sa našli aj pre nové toale-

ty. „Čistota musí byť,“ vraví rázne riaditeľka.

Takmer päťtisíc štvorákov

V Čani majú najväčšiu základnú školu okresu Košice-okolie. Chodí sem až 670 žiakov. „Pre nás ide o stredne veľkú stavbu. Zložitejšie je však sklbenie prác a plnej školskej prevádzky. Dbáme ešte viac na správnu organizáciu a bezpečnosť,“ vysvetľuje majster **Vladimír Szabol** z J. P. Stav Rožňava. Firma tu má štyridsať ľudí. Na členitú budovu kladú dohromady vyše päť tisíc metrov štvorcových

pokračovanie na strane 2

Naši žiaci a učiteľia získajú nielen krajšie školy, ale aj financie na lepšiu výuku. Na zábere **Mgr. Lucia Stašová** s druhákmi zo ZŠ Haniska.

• • • • • ako to vidí

PENIAZE DO REGIÓNU? VOLTE!

Chcete cesty bez dier a záplat? Chcete sa rýchlo dostať do Maďarska? Chcete mať lepšiu úrodu a predať z nej viac? ... Veľa by ste chceli?

Treba žiadať, vyjednávať, lobovať. Ako? Kedy? A hlavne **K to?**

Rozpoviem Vám príbeh. Udiel sa v Košickom kraji. Počas oboch volebných období spadajúcich do rokov 2001 až 2009. Za toto dlhé, predĺžené obdobie vždy početne, uvedomelo volilo svojich kandidátov jedine obyvateľstvo z okolia Moldavy nad Bodvou. V ostatných regiónoch, vrátane nášho, volebné miestnosti zivali prázdnotou.

Výsledok? Občania štvrtiny územia okresu Košice-okolie zvolili siedmich svojich zástupcov a ľudia z troch štvrtín okresu mali pred štyrmi rokmi v zastupiteľstve Košického samosprávneho kraja jediného človeka. A v tomto práve končiacom volebnom období žiadneho. Inak povedané: ani nie 18 000 voličov úplne porazilo takmer 100 000 voličov/nevoličov. Na takmer desať rokov!

Ako v krajskom parlamente medzi päťdesiatimi siedmimi hlasmi zaväži sedem? A koľko jeden? A koľko žiaden? Pri presadzovaní financií na budovanie a opravu ciest? Pri zlepšovaní dopravy, zdravotníckych služieb? Pri lobovaní za lepšie podmienky pre tých, ktorých živí pôda? Pri ...?

Milí čitatelia! Nech sú Vám susedia z oblasti Moldavy nad Bodvou inšpiráciou. Volte v sobotu 14. novembra aj Vy. Početne a disciplinovane. Všetkých troch kandidátov – Jána Kokardu, Michala Rečku a Tomáša Suchého z regiónu Hornád. Mužov, ktorí veľa dokázali na starostovských postoch a v trojici vedľa mnoho užitočného presadiť aj v krajskom parlamente. Chcete dostať peniaze tam, kde žijete? Volte! Nech Vám pri rozhodovaní pomôže Abovský hlásnik. Aktuálne informácie nájdete na stranách 6, 7 a 8.

Dr. Katarína Eva Čaniová,

Nenahraditeľná krv

Tento rok stovka

František Mizák už má stovku (odberov).

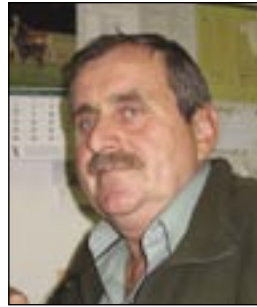
Neuveriteľných päťdesiat litrov. Krvi! Toľko má na konte František MIZÁK z Trsteného pri Hornáde, ktorý v auguste absolvoval stý odber. Dostane zaň plaketu profesora Kňazovického. Poliančan Ladislav JUHÁS zao-

stáva iba o jedenásť bezplatných návštev. Podľa informácií Slovenského Červeného kríža sa číslom nad sto môže pochváliť len dvadsať ľudí v Košickom kraji. Zatiaľ môžete aj vy. V jeden z januárových dní zavíť do Košickej Polianky mobilná transfúzna stanica.

• Kedy ste prvýkrát darovali krv?

František Mizák: Keď som nastúpil na základnú vojenskú službu v Prahe v roku 1979 alebo 1980. Išli sme ako mladá partia vojakov. Zostal som pri tom. Na transfúznom oddelení v Košiciach ma už poznajú. Navštevujem ich minimálne štyrikrát do roka. Darúvam nielen krv, ale i

plazmu či krvné doštičky. V živote by som si však nemyslel, že budem mať toľko odberov. Obdivoval som ľudí, ktorí absolvovali desať alebo dvadsať... Ak človek chodí pravidelne, naberá sa to.

Ladislav Juhás.

• Čo vás motivuje k takej vytrvalosti?

Ladislav Juhás: Skoro všetko je nahraditeľné, ale krv nie. Treba si navzájom pomáhať, hoci nepoznáme človeka, ktorého zachráni. A vďaka pravidelným testom viem o svojom zdravotnom stave.

• Aké odporúčanie dáte ľuďom, ktorí nad darovstvom váhajú?

František Mizák: Ísť a skúsiť. Uvidia, ako to na nich zapôsobí.

Ladislav Juhás: Nebojte sa. Najmä mladí nech sa prihlásia. Možno ich odbery oslovia tak, ako aj nás.

red

Foto: red

Trojdnňové oslavy vyvrcholili vatrou

Dvetisíc obyvateľov Čane i okolia zavítalo na okružie výročie osláv Slovenského národného povstania. Športom i kultúrou si počas troch dní pripomínali 65 rokov od historickej udalosti. Začali turnajom o Pohár starosti v tenise v dvojhrách, kde zvíťazil **Igor Hančár z Čane**. Pokračovali regionálnym turnajom vo futbale, kde zápasili Čaňa, Geča a Haniska. Domácim sa darilo a vyhrali. Bohatý program spestrili i vystúpenia tunajších – Domovina, Traky, Family, ale zavítala i Ščamba z Trsteného pri Hornáde. Oslavy vyvrcholili zapálením vatry.

Úctu padlým vzdali kladením vencov na miestnom cintoríne. Nechýbal starosta **Michal Rečka**, členovia Slovenského zväzu protifašistických bojovníkov i prednosta Obvodného úradu Košice – okolie **Ján Sabadoš**. **šim**

Krásny deň v Krásnej Hôrke

Nielen v zahraničí, aj u nás doma máme čo objavovať. Presvedčili sa o tom deti z Nižnej Hutky. Koncom letných prázdnin sa vybrali na výlet do Gombaseckej jaskyne a na hrad Krásna Hôrka. Páčilo sa im tak, že už pri návrate sa pýtali, kedy sa vyberú na ďalšie miesta. Dospeli boli radi, že deti s pomocou obecného úradu dokázali odlákať od televízorov a počítačov.

bar

Nižnomyšľanka opäť spieva

Po dlhých rokoch sa v júni ženy z Nižnej Myšle rozhodli obnoviť spevácku skupinu. K dvom najstarším členkám sa pripojilo päť žien a traja muži. Po sedemnástich rokoch odmlky si zasúťažili v Slanci v konkurencii 34 skupín zo sedemnástich obcí. Uspeli a získali cenu riaditeľky Kultúrneho centra Abova. „Začali sme spolu znova spievať, aby sa aj naša obec zviditeľnila na podujatiach,“ povedala nám **Paulína Pachová**, vedúca skupiny. Boli by radi, keby sa k nim pripojili i mladí ľudia. Uchovávajú tak tradíciu a spoznávajú východoslovenské piesne. **šim**

Hutčanky s Bakšanmi v Košiciach

Nezvyčajné spojenie ženskej a mužskej speváckej skupiny z nášho mikroregiónu zaujalo verejnosť v Dominikánskom kostole v druhú októbrovú sobotu. „Spolupracujeme špeciálne pre túto príležitosť. Bakšanov sme oslovili pred rokom, vystúpenie sa vydarilo, a tak sme tu opäť,“ informovala nás vedúca Hutčanky **Magdaléna Pástorová**. V Kokšove-Bakši chýbajú speváčky, vo Vyšnej Hutke nemajú spevákov. Takto sa hlasy pri náboženských piesňach vhodne dopĺňali. Odpustovú slávnosť umocnil zbor Panny Márie z Košickej Polianky. **ks**

Umenie v novom

V novembri sa v kultúrnom dome v Kokšove – Bakši môžete tešiť nielen z ukončenia jeho rekonštrukcie. Zážitok zaistí aj autorská výstava maliarky **Dany Leškovej**. Organizuje ju Kultúrne centrum Abova a Kokšov – Bakša. **r**

Nový šiat pre školy

dokončenie zo str. 1

zateplovacieho polystyrénu. Pribudnú tiež šikmé strechy na niektorých častiach školy. Zažili pritom nepríjemné prekvapenie. Len čo zložili pôvodné zastrešenie, prišiel nečakaný lejak. Napriek štandardnej ochrane premokla časť vrchného podlažia. J. P. Stav opravuje jeho následky a všetky práce plánuje dokončiť do letných prázdnin. Aj pre takú veľkú obec, akou je Čaňa, je dielo veľkým sústom. „Výstavba školy v roku 1994 stála 113 miliónov korún. Súčasná rekonštrukcia vyjde po prepočte z eur na 52 miliónov,“ vraví starosta **Michal Rečka**. Ako v iných spomínaných obciach, aj im našťastie pomohli európske fondy. Zlepšenia sa týkajú tiež jedálne. Nová dlažba tu už spríjemňuje prostredie obedov i významných školských podujatí. A to nie je všetko. M. Rečka dopĺňa: „Začiatkom októbra sme podpísali projekt na nadvstavbu podlažia materskej škôlky a jej oploštenie. Podobne ako v škole aj tu vznikne počítačová učebňa. V dnešnej dobe ju potrebujú už aj tí najmenší.“

V súčasnosti obliekajú do nových farebných šiat tiež zdaniansku základnú školu. Oproti ostatným lokalitám sa pasujú s komplikovanejšou situáciou. „V jednej budove máme štátnu aj cirkevnú školu. Pre cirkevnú nám ešte neschválili financie, ale veríme, že čoskoro sa tak stane a budeme môcť zatepliť celú stavbu. Do konca budúceho roka sme ho-

Starosta Hanisky Ing. Miloš Barcal s projektom zmodernizovanej školy.

tovi,“ povedal redakcii starosta **Ing. Ján Kokarda**. Zo štrnástich miliónov korún predstavuje aj 5 % pre rozpočet veľký balík. Starosta má však jasno: „Spolu s nedávnou opravou budovy kultúrneho domu a úradu sa nám tak podarí splniť hlavné aktivity plánu rozvoja obce do roku 2010.“

Výnimočné roky, keď môžeme čerpať prostriedky EÚ, tak úspešne využívame. Tentoraz peniaze pomohli školám a starostovia už plánujú ďalšie projekty. Čoskoro sa o nich dozvieme.

Drahoslav Magdoško, Foto: autor

Práce v Čani. Postavia aj nové šikmé strechy.

Príčin záplav viacero. Následky vážne.

Cestu vody

I toto leto sme boli svedkami povodní v obciach nášho mikroregiónu. Prišli po prietrži mračen 16. júla. V Ždani sa po uliciach valila voda. Cez zarastený potok nestačila pretekať. Ďalšie prípady poznáme z minulosti v Skároši či vo Vyšnej Hutke. Záplavy sa chtiac – nechtiac stali súčasťou nášho života. Či už ako tých, ktorí znášajú následky, ale aj tých, ktorí môžu ovplyvniť príčiny.

„Najrizikovejšie je povodie Hornádu, hlavne v úseku pod sútokom s Torysou. Týka sa obcí ležiacich nadol od Nižnej Myšle, predovšetkým Ždane, Čane, Sene, Milhosti, Trsteného pri Hornáde, Kechneca i Gyňova. Nepriamo Geče, Valalík, Belže a Grajciara. Okrem poľnohospodárskej pôdy voda ale doteraz najviac ohrozovala lokality so súvislou zástavbou na miestach, kde kedysi tiekla, napríklad v Čani a Ždani,“ oboznamuje nás technicko-prevádzkový zamestnanec odboru správy vodných tokov Slovenského vodohospodárskeho podniku, š.p. (SVP) Odštepny závod Košice **Ing. Dušan Mydla**. Pôvodné ramená Hornádu počas vodohospodárskych úprav v šesťdesiaty rokoch odstavili. Voda sa však svojho teritória nerada vzdáva a počas záplav prichádza späť.

Príplávala aj chladnička

„Za hlavnú príčinu povodní považujem klimatické zmeny. Vyvolávajú extrémne búrky. Dôvod však vidím i v nedostatočnej údržbe. Smršť priđe presne vtedy, keď je potok zanedbaný,“ opisuje situáciu starosta Ždane **Ing. Ján Kokarda**.

V obci sa už s povodňami stretli viackrát - v roku 1997, 2005 i túto „sezónu“. Čerpať vodu z pivnice, záhrady alebo z dvora určite neoblubuje nikto. Pýtame sa: Nedalo sa povodni predísť? „Potoky nie sú obecným majetkom. Naše úpravy sa považujú za nepovolený zásah. Môžeme správcu vyzyvať, aby sa o potok postaral a robíme to pravidelne, ale SVP nastúpi spravidla, až keď je neskoro a odstraňujeme len následky,“ vysvetľuje Ing. Kokarda. „Ak sa prístup SVP nezmení, budeme musieť o pomoc požiadať aj Protipovodňovú komisiu Obvodného úradu, resp. aj Obvodný úrad životného prostredia v Košiciach. SVP je štátnym podnikom a na takéto práce si musia nájsť zdroje. Ide predsa o ochranu zdravia a majetku našich občanov,“ podotýka starosta. Aj po tohtoročnej povodni sa začali práce na sprietočňovaní koryta. SVP spolu s obcou vyrezali konáre, odpratali odpad, medzi iným i chladničku, ktorú voda doniesla zo Skároša. Domáca firma Agrospol vyčistila hrádzu na vlastné náklady.

„Na protipovodňovej ochrane by sa mala priebežne podieľať celá spoločnosť. Pre opakované zásahy spracová-

Záplavy vo Vyšnej Hutke v roku 2006.

ovplyvniť môžeme

me časový a finančný ročný plán opráv a údržby. Staráme sa o opevnenie ochranných hrádz i koryt potokov, čistíme prietoky od nánosov a zátaras. Rozsah prác je priamo úmerný prideleným disponibilným finančným prostriedkom,“ informuje Ing. Mydla.

Riek veľa, peňazí málo

Práve financie spôsobujú, že nie všetky obce, ktoré by chceli mať potoky a rieky upravené, sa dočkajú. „Ak obec má záujem o riešenie svojej lokálnej problematiky, môže tak urobiť v súlade s ustanoveniami § 51 zákona č. 364/2004 o vodách, keď je drobný vodný tok možné previesť do správy, výpožičky alebo nájmu obce. V roku 2009 dostal súhlas Kechnec na práce súvisiace s revitalizáciou centra obce,“ dopĺňa Ing. Mydla.

V opačnom prípade sa o toky stará SVP. V našom mikroregióne Odštepny závod Košice, známy aj ako Správa povodia Bodvy a Hornádu. Tento rok sa zamerali na reaktiváciu a udržiavanie trávnych porastov, pokračovali v rekonštrukcii pravostrannej hrádz v katastrálnom území Čaňa, Gyňov a Kechnec. Tiež sa postarali o údržbu ľavostrannej hrádz v Trstenom pri Hornáde. V priebehu posledných piatich rokov prečistovali toky Torok, Marovka, Moro-

va v obciach Trstené pri Hornáde, Skároš, Ždaňa. Práce na Starej Myslavke vo Valalíoch i koryto Sokolianskeho potoka.

Voda potrebuje priestor

Cez Skároš pretekajú dva potoky. Pri otázke na protipovodňové opatrenia starosta **Ing. Štefan Elizeuš** reaguje: „Čakáme na výzvu vo februári alebo v marci. Z európskych fondov by sme chceli požiadať o financie na komplexnú rekonštrukciu miestnych komunikácií vrátane ich odvodnenia.“ V obci už vyčistili doterajšiu a vykopali novú odvodňovaciu priekopu pri areáli bývalého JRD, vyčistili kanály v obci s celkovou dĺžkou 1,5 km. Čiastkovými úsekmi nových priekop prepjili začiatok obce s prvou križovatkou v úseku dlhom asi 350 až 400 metrov. Cez zimu prečistili dvestometrový odvodňovací úsek popri starej ceste do Trsteného pri Hornáde. Zamerali sa hlavne na miesta, kde vodný živel obyvateľom najčastejšie zaplavuje pivnice. Starosta je však i napriek tomu opatrný: „Ak príde veľmi intenzívna prietrž mračen, žiadne protipovodňové opatrenia nepostačujú. Lejak ovplyvní aj spodné vody.“ Situáciu zažívajú raz až dvakrát do roka, medzi citlivé oblasti patrí Kertešňa a Pri bačovni.

Obzvlášť nebezpečné je, ak sa do vody dostanú konáre alebo iné prekážky. „Vznikne hrádza a voda sa vybreží. Bolo by dobre, keby každý obyvateľ priepustil a mostíky udržiaval, aby predišiel ich upchatiu,“ upozorňuje Ing. Elizeuš. Voda so sebou prináša i kuriozity, napríklad aj zadné sedadlo zo žiguli.

Problémom sa stávajú aj nové domy v inundačnom, teda záplavovom území. Jeden v časti Komočov v Nižnej Hutke má práve preto už tretieho vlastníka. „Ludia sú nepoučiteľní a stavajú i bez stavebných povolení. Nemajú naozaj z povodní strach?“ pýta sa starostka Vyšnej Hutky **Mária Janočková**. Tam mali naposledy povodne v roku 2004 a 2006. Zasiahli pivnice i záhradkársku oblasť. Následky záplav sa však neukázuju hneď. Obyvateľom začal praskať dom po troch rokoch. D. Mydla upozorňuje: „Je dôležité ponechať vode priestor, zachovávať inundačné priestory. Navyše, ak farmársky a záhradkársky odpad končí v rieke, nemôžeme očakávať, že koryto odvedie prívalové zrážky. Každý môže prispieť svojou trochou k protipovodňovej ochrane. Záleží len na jeho vnímaní zodpovednosti.“

Katarína Šimková
Foto: OcÚ Skároš, Ždaňa
a Vysná Hutka

Voda spôsobí za niekoľko minút hotovú pohromu.

Jedna z nových odvodňovacích priekop v Skároši. Na veľké ochranné opatrenia však ešte čakajú.

Ako žije malý – veľký mikroregión Hornád

To najlepšie, čo doma máme

Niečo sa chystá. V prírodnom amfiteátri v Skároši sa stretávajú účinkujúci i diváci. Každá zo šesnástich obcí chce ukázať to najlepšie, čo doma majú. Pestrá mozaika nášho malého - veľkého mikroregiónu opäť zažiarila v poslednú júnovú nedeľu.

Naši i susedia

Ešte pred začiatkom programu prichádzajú divákov pozdraviť predseda výboru NR SR pre financie a menu **Jozef Burian** a prednosta Obvodného úradu Košice – okolie **Ján Sabadoš**. Zákulisie vrie. Každý je zvedavý, čo si pripravili ostatní, ale hlavne chce vidieť svojich. Striedajú si kostýmy, opakujú texty, precvičujú pesničky. Stretávajú sa starí známi, pribúdajú však i nové

tri, zatiaľ čo v minulosti ich bolo päť: „Príčinou je veľký postrek, mandelinky kapú,“ vtipkujú. Ale skutočne, potrebujú nové tváre.

Na pódiu sa strieda číslo za číslom. Hudba neutícha, pridáva sa i tanec. Domovina z Čane, Bakšaňe z Kokošova – Bakše, Paradne ňevesti z Valalík, Skárošanka zo Skároša alebo Dychová hudba Hornád z Trsteného pri Hornáde. Všetci dodávajú popoludniu korenie. Svoje umenie predvádzajú i malé mažoretky či väčší tanečníci.

Zlaté klice

Odvážne tvorivé Odvážne ženy z Vyšnej Myšle si navčičili balet Labutie jazero. Hoci v zákulisí polemizujú nad dĺžkou sukne v súvislosti

Odvážne ženy z Vyšnej Myšle vedia vždy prevkapiť. Tentoraz s Labutím jazerom (lavórom).

tváre. „Chceme, aby nás poznali nielen v mikroregióne, ale i na celom Slovensku i v zahraničí,“ ambiciózne vyslovuje mladík **Damián Hricišin** zo skupiny Traky z Čane. Zatiaľ sa preslávili len v mikroregióne, verme, že sa im podarí hranice prelomiť.

Z každého rožku trošku

Po vystúpení Mandelinky z Košickej Polianky sú hostia dokonale informovaní o dianí v mikroregióne. Vtipne zhrňajú aktuálny z jednotlivých obcí. „Náš skladateľ (starosta Košickej Polianky **Karol Dzugas** – pozn. red.) nám aj tento rok vymyslel nové texty,“ dozvedeli sme sa od mandelinky **Marty Horváthovej**. Prišli len

s ich vekom, odvaha im ani v tomto prípade nechýba. Labutie jazero vo forme lavóra si budeme ešte dlho pamätať.

Príjemne pôsobí aj chrámový zbor Gaudium zo Ždane. Vedie ich kronikár z Čane **Imrich Jesenský**, predtým vedúci Domoviny. „Gaudium znamená radosť a my pre radosť spievame. Dúfam, že sa naše vystúpenie páčilo“ reaguje dirigent **Imrich Bajtoš**. Tešili sa v širokej vekovej škále. Od najstaršej 78 – ročnej **Heleny Jámborovej** po jednu z najmladších 11 – ročnú **Tonku Verebovú**. Privítali by, keby ich bolo v zbere viac. A to nielen žien, na pódiu by to pristalo tiež mužom. Či zo Ždane alebo z okolitých dedín. Zo susednej Hollóházy zavítala skupina Borostyán.

Aj tento rok bola na Dňoch mikroregiónu príjemná atmosféra.

Dvadsať členov zaspievalo nielen po maďarsky, ale i po slovensky. **Judit Korolyová**, vedúca už štvorročnej skupiny, kde sa venujú ľudovej i vážnej hudbe, prezrádza, že majú medzi sebou len jedného muža: „A tým je pán farár.“ Zhovárame sa aj so starostom Hollóházy **Sándorom Koleszárom**. Tiež vie trochu po slovensky: „Som pyšný na našich spevákov. Sme radi, že sme mohli prísť,“ vraví.

Aj napätie

Tento rok slávnosti ozvláštnujú i chvíľky očakávania pri vyhlásovaní výhercov súťaže o erboch z Abovského hlásnika či tomboly. Súťaž sa o zaujímavé ceny, medzi nimi aj o prezentačné materiály z obcí. „Ďakujeme redakcii i všetkým prispievateľom, že nás pravidelne informu-

jú v Abovskom hlásniku,“ hovorí po slávnostnom vyhodnotení z pódia predseda RZOH **Ing. Ján Kokarda**.

Pestrú mozaiku dopĺňajú i starostovia. Nenechávajú sa zahanbiť a predstavujú sa s na mieru šitou pesničkou. „...Keď sa buduješ, súhlas vydá Ti starosta, keď kolauduješ, číslo domu dá starosta. Keď navála sneh, cesty zhrnúť dá starosta, keď vypadne prúd, dispečing volá starosta...“

Milan Vandžura z Košickej Polianky zhodnotil: „Prišiel som pozrieť dcéru, našu malú mažoretku. Som tu prvýkrát a zatiaľ sa mi tu páči.“

Nielen kvôli gulášu, pivečku a programu, ale hlavne kvôli dobrej atmosfére sa oplatí prísť opäť. A vezmite i známych, aby amfiteáter v Skároši praskal vo švíkoch.

Katarína Šimková

Foto: autorka a Katarína Čániová

Na svoje si prišli aj športovci. O deň skôr futbalisti zápasili do posledných chvíľ. Zvítazila Čaňa pred Kokšovom – Bakšou. Bronz patrí Ždani. Tréner **Vladimír Majoroš** a jeho asistent **Ján Kozel**, aktívni hráči z Čane, priznávajú: „Bolo to tesné, nad Bakšou sme vyhrali o jediný gól.“ **kš**

Spokojní čanianski futbalisti s trofejou.

F. Oravec vytvoril hospodársky dvor

Polná cesta ešte pred železničným prístupom v Gyňove nás zavedie do dvora. Na ňom hneď upútajú nielen moderné traktory, ale aj malý „skanzen“ starých, aj 70 - ročných poľnohospodárskych strojov. **František Oravec** – majiteľ hospodárskeho dvora Agroor – obľubuje históriu. „Moji starí rodičia a rodičia boli telom i dušou poľnohospodári. Dedo už pred vojnou pochopil, že produktu, ktorý agrosektor vyrába, treba pridať hodnotu. Zo slnečnice preto lisoval olej. Bol službár a ja som následne po 48-mich

čal pracovať so starou socialistickou technikou pre poľnohospodárske firmy, súkromných ľudí i pre družstvo. Zameral sa hlavne na výmat. „Keď je žatva, ožívam, páči sa mi najviac zo všetkých poľnohospodárskych prác,“ vyznáva sa.

Takmer 2 000 hektárov pôdy

Keď už mal František Oravec na dvore tri staré kombajny, zakúpil si nový. Hoci strojov pribúdalo, peňa-

František Oravec na hospodárskom dvore. Manuálna práca ho sprvoti vôbec nelákala.

Myslel som, že budem elektrikár

rokoch nútenej socialistickej prestávky v službách pokračoval,“ začína rozprávať svoj príbeh absolvent elektro-technickej priemyselovky a strednej školy požiarnej ochrany.

Roľnícka práca odrádzala

„Ako chlapec som chodil kosiť, k mláteniu. Myslel som však, že budem elektrikár. No nemal som šťastie. Ani som to nedokázal,“ vysvetľuje rodák z Hanisky František Oravec vo svojej kancelárii. Po požiarnej škole sa z neho stal radový hasič. „Vždy som chcel napredovať. Zvykne sa hovoriť, čo je komu kódované, to bude robiť. No neušil som, že spadnem do agrosektoru. Hoci som vedel, že mi v tele pumpuje roľnícka krv, odrádzala ma ťažká drina,“ opisuje neľahkú cestu k terajšiemu chlebičku. Keď ho finančná situácia pritlačila, kúpil stroje a za-

zí bolo stále málo. Poľnohospodárske podniky mu za služby nevedeli platiť. Vtedy prišlo rozhodnutie: „Radšej som situáciu zvážil a kúpil som dvadsať rokov nefunkčný poľnohospodársky dvor v Gyňove na nevysoviadanom pozemku. Len budovy v dezolátnom stave.“ Postupne začali obnovovať. „Za to, čo sme tu vybudovali, vďačím hlavne ľuďom, s ktorými sa mi podarilo spojiť. Jeden človek sám veľa nezmože.“

Jeho pomocníčkou sa stala bývalá spolužiačka **Kamila Behúňová** z Hanisky. Potom pribudol kamarát **Stano Kuco**. „Okrem toho vďačím aj Katke a Anne Čigášovej z Čane. Dobrému traktoristovi Števiu Oravcovi z Hanisky, tiež Jánovi Karafovi z Perína. Aj iným. Badal som u nich jednu prevážajúcu vlastnosť. Boli nezamestnaní a chceli pracovať, hoci aj v inej oblasti ako predtým. Keď máte vôľu, preorientujete sa na hocičo.“

Pri podnikaní sa inšpirovali skúsenosťami zo západnej Európy a z návštev fariem. Gro techniky nakupovali z prostriedkov fondov EÚ. Bez nich by bolo napredovanie dvakrát také dlhé. „Keď nám prešiel prvý projekt, podali sme

ich viac. Nové stroje ma privádzali do úžasu. Urobia prácu rýchlejšie a za viacero ľudí,“ vysvetľuje podnikateľ. V súčasnosti obhospodaruje 21 ľudí výmeru 1 800 hektárov. Sejú, starajú sa o úrodu, požnú, vyčistia a dosušia obilie. Na dvore stretávame niekdajšieho predsedu poľnohospodárskeho družstva Čaňa - Gyňov **Juraja Bočka**. K aktuálnej situácii v odvetví dodáva: „Niektorí ľudia zabúdajú, že láska ide cez žalúdok. Poľnohospodárstvu treba venovať väčšiu pozornosť. S Františkom Oravcom sa vrátila kultúra na pozemky Gyňova.“

Z rizika k energii

Väčšina produkcie sladovníckeho jačmeňa putuje do sladov a pivovarov. Do mlynov pestujú pšenicu, kukuricu dodávali minulý rok do liehovaru, ktorý v Starej Ľubovni vyrába Spišskú hrušku. Repku olejnú z Gyňova možno nájsť v oleji Raciol.

Agrosektor je však rizikové odvetvie. Živočišna výroba stagnuje dvadsať rokov. „Síce sme poľnohospodári a

chceme robiť aj mäso, mlieko, potraviny, nevieme v tomto systéme konkurovať zahraničiu,“ dozvedáme sa. Pôvodný zámer stať sa elektrikárom F. Oravcovi asi predsa len vyjde, hoci v inej forme. „Chceme vyrábať elektrickú energiu. Bioplynovú stanicu budujeme 2,5 roka. Do roka a pol by sme mohli byť hotoví,“ hovorí o plánoch majiteľ dvora. Betónová krava, ako sa pripravované technologické zariadenie zvykne nazývať v Nemecku alebo v Rakúsku, má dva betónové hrnce s priemerom 25 metrov. V jednej nádrži bez prístupu vzduchu a svetla vzniká anaeróbny proces. Vstupná surovina - kukuričná siláž hnije, vylučuje sa metán. Dočisťuje sa a plynárenskou rúrou a odvádzajú sa do motorov. Tie točia generátory a ony produkujú elektrickú energiu. „V druhej betónovej nádrži sa na minimálne šesť mesiacov uskladňuje odpad. Na jar a v jeseni sa vyváža na pole, kde slúži ako hnojivo,“ uzatvára František Oravec.

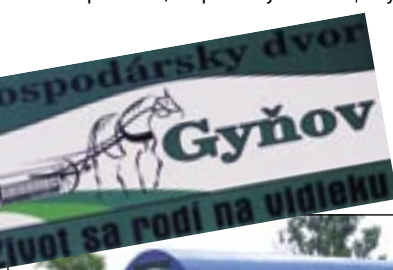
Katarína Šimková
Foto: autorka

Pred vstupom do Gyňova rastie moderný komplex

Františka Oravca sme sa opýtali aj na spoluprácu s mikroregiónom Hornád: „Vypomáhame so zimnou údržbou v Gyňove a v Haniske. Do Gyňova radi poskytneme aj traktor, ak treba. Keďže sa zaoberáme agroenergetikou, odoberáme drevný odpad z Gyňova a z Čane. Čanianský traktor tu chodí možno aj dvakrát do dňa.“

O AGROORe hovorí aj starostka Gyňova **Bc. Denisa Vargová**: „Počas mojej pôsobnosti máme veľmi dobrú spoluprácu. Príjmy na daniach pre obec od firmy tvoria 54,66 %. Viackrát sponzorovali obecné akcie, investujú i do rozvoja Gyňova. Často sa na firmu obraciame so žiadosťou o pomoc, či už pri zimnej údržbe, alebo pri zapožičaní rôznych mechanizmov. Niektorí občania sa sťažovali na hlučnosť sušičky obilia. Pán Oravec nám prisľúbil, že vybuduje protihlukovú bariéru. Môžem konštatovať, že pred vstupom do našej obce rastie moderný ucelený komplex, ktorý sa aj v tak neľahkej dobe zaoberá poľnohospodárskou výrobou.“

Šim

Polnohospodárstvo sa neustále mení. Vidno to i na strojoch. Teraz do popredia nastupuje agroenergetika.

Zastupiteľstvo KSK rieši problémy

Aby pod lampou

Pred nadchádzajúcimi voľbami do zastupiteľstva vyššieho územného celku (VÚC), ktoré nás čakajú 14. novembra, sme sa v redakcii Abovského hlásnika stretli s kandidátmi z nášho mikroregiónu. Ing. Ján KOKARDA, Michal REČKA a Ing. Tomáš SUCHÝ spojili sily za spoločný cieľ – zastupovať záujmy obyvateľov okresu Košice-okolie. Počas redakčnej besedy predstavili svoje vízie, priority i ciele.

Kandidujete za poslancov do zastupiteľstva VÚC. Predstavte si, že po štyroch rokoch v tejto funkcii skončíte. Ako sa dovtedy mikroregión zmení?

Ján Kokarda: Dobré poznáme reálne potreby obyvateľstva i toto územie. Zamerali by sme sa na infraštruktúru, zlý stav ciest. Radi by sme zlepšili aj prúdenie informácií medzi KSK a občanmi. Dnes majú veľmi málo poznatkov o tom, ako vôbec župa funguje. Myslím si, že našou úlohou je oboznámiť občanov so spôsobmi komunikácie, aby ich dokázali lepšie využívať i cez nás.

Michal Rečka: Ide nám o to, aby ľudia vedeli, že samosprávny kraj je niečo práve pre nich. Nielen inštanca s 200 zamestnancami. VÚC rozhoduje aj o zdravotníctve, infraštruktúre i školstve v tomto kraji. Disponuje nemalým ob-

jemom finančných prostriedkov. Naším zámerom je, aby sa rozhodovalo o bežných potrebách ľudí. Aby sa vedeli dostať po dobrej ceste domov, aby mali zabezpečené dobré životné prostredie, školstvo, dopravu a sociálne zabezpečenie ako v mestách. V oblasti zdravotníctva by sme chceli za okres docieľiť, aby nám Vojenská nemocnica v Košiciach slúžila na komplexnú zdravotnú starostlivosť. Keď tam pacient z Košíc-okolia príde, mali by mu poskytnúť všetky vyšetrenia a v prípade potreby ho aj hospitalizovať. V obciach máme zdravotné strediská prvého kontaktu, či už v Ždani alebo Čani. Ostatné veci už musí pacient hľadať v košických nemocniciach. Ďalšou oblasťou je cestovný ruch. Vedeli by sme prebojovať, aby sa KSK nesústredil len na Vínnu cestu, ale aj na naše, možno dôležitejšie aktivity. Turisti sa môžu prísť pozrieť na Čanianske jazero, mohu do Ždane, vykopávky v Myšli alebo do

Sokolian. Chýbajú komplexné riešenia prác na cestách kvôli nedostatku financií. Už druhý rok sa rieši rýchlostná komunikácia s Maďarskom. Cez Čaňu prejde denne okolo 5 500 áut, cez Valaliku možno 4 000. Ľudia sa začínajú sťažovať, že otrasmi im pukajú domy popri hlavných cestách a to nikto nerieši. V zastupiteľstve by sme vedeli zistiť, kde sa dajú vziať úvery, ako sa oprava rozbitých ciest II. a III. triedy dá uprednostniť. Chceli by sme tiež urobiť spojenie od rýchlostnej komunikácie do Šace cez plynárne, Hanisku, Čaňu, Ždaňu a Myšľu.

Tomáš Suchý: VÚC dohliada aj na všetky stredné školy. Mládež sa väčšinou venuje počítačom, na šport si necháva málo času. Nadviázme spoluprácu s Olympijským výborom v Košiciach a dostaťme športovanie na vyššiu úroveň v školách, okresoch. Mohli by sme vytvoriť aj krajskú košickú ligu vo futbale či hádzanej. Deťom treba odmala vstúpiť dôležitosť telesnej kondície. Prospešné by boli aj stretnutia mladých ľudí z Košíc, Košíc – okolia, v trebišovskom, michalovskom, v spišsko – novoveskom a rožňavskom okrese. Ďalšou oblasťou, ktorú by sme mali riešiť, je život rómskej komunity. Chceli by sme pritlačiť na vládu, aby sa dostal na iný stupeň. V našej obci máme Rómov a môžem konštatovať, že nerastú, ale degradujú sa rozumovo i štýlom života. Množstvo investorov v priemyselnom parku Sokolany by pozitívne ovplyvnilo zamestnanosť. Územie je strategicky zaujímavé, vidím tu možnosti.

Michal Rečka: V našom mikroregióne nie je napríklad žiaden domov dôchodcov. V médiách sledujeme, že počet starších ľudí, ktorí potrebujú opatrovateľskú službu, sa zvyšuje. Potrebujeme, aby v našom regióne bolo čo najviac sociálnych služieb pre čo najviac obyvateľov.

Ján Kokarda: Sociálne služby, domovy dôchodcov, zdravotníctvo, poliklinika a cesty. To sú najdôležitejšie oblasti. Radi by sme sa zasadili za objektívnejšie rozhodovanie vo vzťahu VÚC a Košice-okolie. Myslím, že tu úplne platí príslovie: Pod lampou je najväčšia tma. Chceme z tmy vyjsť a poukázať na celý komplex problémov. Aj v oblasti regionálneho rozvoja sú naozaj obrovské, zatiaľ nevyužitú možnosti, najmä v okolí Košíc. Máme tu zariadenia, ktoré by pri minimálnych investíciách dostatočne pokryli trh v Košiciach. To by so synergickým efektom malo za následok rozvoj podnikania, regiónu, zlepšenie životných podmienok. Následne aj ďalšiu nadstavbu ako možnosti pre odpočinok nielen pre ľudí z mesta, ale aj pre našich občanov.

Spomínali ste cestovný ruch a využitie voľného času pre obyvateľov regiónu. Čo konkrétne máte na mysli?

Tomáš Suchý: V počte ľudí na plochu je v našom okrese asi najväčšia hustota. Chýba nám zóna oddychu, cyklotrasy a aquaparky. Košičan musí cestovať do Maďarska, najbližšie do Popradu, prípadne ísť na Domašu, ale tu v Košiciach a nablízku nič nie je. Cestovný ruch tiež poskytuje možnosti na pracovné príležitosti. Chceme ich hľadať a využiť na lepšie životné podmienky obyvateľov.

Kandidáti do zastupiteľstva VÚC v redakcii Abovského hlásnika.

27

titul, meno a priezvisko: Ing. Ján KOKARDA
bydlisko: Ždaňa 322, 044 11 Ždaňa
vek: 48

vzdelanie: vysokoškolské
zamestnanie: starosta obce Ždaňa
rodinný stav: ženatý, štyri deti
kandidujem za: nezávislý
priority, na ktoré sa chcem orientovať: zdravotníctvo, sociálne veci, infraštruktúra – cesty, komunikácia s občanmi
najväčšie úspechy: devätnásť rokov práce voľného funkcionára, účasť obce a regiónu na čerpaní eurofondov, rekonštrukcia obecného úradu a kultúrneho domu, obnova školy

46

titul, meno a priezvisko: Michal REČKA
bydlisko: Pokroku 3, 044 14 Čaňa
vek: 55

nášho každodenného života

Michal Rečka: Nepáči sa nám, že už niekoľko rokov je v Ďurkove termálny vrt, do ktorého sa investovali veľké peniaze. Stále však neplní plánovaný účel. Mohol by slúžiť nielen na aquapark, ale tiež by sa z neho dalo využiť odpadové teplo na skleníky a samozrejme, že Košice môžu lacnejšie kúriť. Štvrtmilionové mesto a 120 000 obyvateľov z okolia by z domu prišlo do aquaparku za desať minút. Ďalším problémom je, že dnes možno 70 % turistických zariadení chátra. Vlastnia ich súkromní podnikatelia. Treba s nimi zlepšiť spoluprácu, aby vylepšovali služby a prilákali zákazníkov. Aj tu sa dá pomôcť financiami z VÚC. Zastupiteľstvo musí prejsť do ofenzívy, aby sme vedeli Košický kraj preferovať. Poliaci chodia do Vrbova.

Lepšiu komunikáciu medzi poslancami a občanmi zdôrazňuje Ján Kokarda.

Prečo by nemohli prísť sem? Nepretláčame silou len naše obce, pôjdeme za Ďurkovským aquaparkom. Je to náš kraj a podmienky sú pripravené.

Mnohých mladých ľudí politika nezaujíma a už vôbec nie lokálna. I oni sú však voliči, ktorí majú hlas. Ako by ste ich chceli osloviť a mo-

tivovať k voľbám, lebo sa ich bezprostredne dotýkajú?

Tomáš Suchý: Mládež je väčšia skupina, ktorá môže ovplyvniť budúcnosť. Je práve na nej, aby apelovala na starostov, poslancov obecných úradov i zastupiteľstva VÚC. Nech prinesú niečo nové do obce, regiónu, kraja.

Michal Rečka: Všetko, čo môže urobiť VÚC, je o prvovoličoch, mladých ľuďoch. My starší máme postavené domy, kúpe-

nebola tma

né auto, možno prácu, v ktorej dožijeme do dôchodku. Mladá generácia by mala ísť voliť svojich zástupcov a potom ich vyspovedať. Lebo v porovnaní s poslancom Národnej rady túto možnosť majú. Ak sedí poslanec za VÚC v Sokolčanoch, v Čani, v Ždani, kedykoľvek sa ho volič vie spýtať na konkrétne aktivity a súvislosti.

Všetci ste starostami obcí. Čo obyvateľia ovplyvnia tým, že vás zvolia za poslancov?

Michal Rečka: Ako kandidáti im môžeme sľúbiť len to, že ak na niečo dnes dosah nemáme, zajtra ho mať budeme. Ako poslanci sa dostaneme priamo do diania, budeme mať prehľad o možnostiach finančného, ale aj iného charakteru. Nechceme tvrdiť, že ako starostovia sme pojedli všetku múdrosť sveta, ale u nás sa zbehnú všetky nitky stáznosti, požiadaviek ľudí zo všetkých oblastí skôr ako u poslankyne - lekárky či učiteľky.

Ján Kokarda: Sme dennodenne na ulici. Stretávame sa s ľuďmi. To je obrovská výhoda. Ešte horúci problém budeme mať možnosť naniest, riešiť ho tak, aby sa ním zaoberalo zastupiteľstvo vo vzťahu k podmienkam a prioritám. Vie-

Región potrebuje kvalitnejšie cesty. Na tom sa zhodli všetci kandidáti.

me rozlíšiť dôležitosť. Pre občana môže maličkosť predstavovať obrovskú ťažkosť. No práve z maličkostí vieme vyskladať postup pri riešení problémov pre Košice – okolie. Je veľmi dôležité počúvať ľudí a potom to prenášať do našej práce.

Tomáš Suchý: Slovensko je krásne, ale bohaté len v okrese Pezinok, Piešťany, Nitra či Trnava. Tam sa buduje. Chcel by som, aby vymizol názor západniara o zaostalosti východu. Pôsobia tu odborníci v oblasti zdravotníctva, inžinieringu, ale stále sme niekde inde len preto, že k nám neprúdia peniaze.

Ján Kokarda: V zásade sa potrebujeme upriamiť na vyrovnanie regionálnych rozdielov. Všade sa o nich hovorí, ale reálne ich nik nerieši.

Volebná účasť do vyšších územných celkov býva nízka. Prečo by obyvateľia mali prísť hlasovať?

Tomáš Suchý: Prizývame občanov, aby sa zúčastnili týchto volieb. Verím, že výsledky nášho starostovania rozhodnú o tom, že si vyberú dobre. Máme za sebou kus roboty. Je to o serióznosti každého z nás.

Michal Rečka: Pozývame ľudí na tieto voľby. Zvolení poslanci tu budú pre nich.

Ján Kokarda: Patríme medzi starostov, ktorí majú jasný ťah na bránku a výsledkov našej práce je ozaj veľa. Sme cieľavedomí a to, čo dostaneme na stôl, spravdla vyriešime. Ak chcú občania zmenu v našom regióne, treba prísť voliť.

Pripravili: Katarína Čániová, Katarína Šímková, Blažena Sedrovičová
Foto: Eugen Bernáth
Viac info na str 8.

Okienko voliča

Poslancov zastupiteľstva a predsedu Košického samosprávneho kraja (KSK) si budeme vyberať 14. novembra od 7.00 do 22.00. Volebné miestnosti sú na obvyklých miestach. Za poslancov budú zvolení kandidáti, ktorým dá svoj hlas najviac voličov v príslušnom volebnom obvode. Šéfom KSK sa stane kandidát s nadpolovičnou väčšinou platných hlasov. Pokiaľ sa to ani jednému z uchádzačov nepodarí, rozhodne sa v druhom kole, najneskôr do 14 dní. Županom sa stane ten, ktorého vo voľbách podporí najviac občanov. **r**

vzdelanie: stredoškolské s maturitou

zamestnanie: starosta obce Čaňa

rodinný stav: ženatý, dve deti

kandidujem za: SMER – Sociálna demokracia
priority, na ktoré sa chcem orientovať: ukončenie obecnej infraštruktúry, rozvoj zdravotníctva, školstva

najväčšie úspechy: výstavba obecnej kanalizácie a ČOV, zabezpečenie pitnej vody pre ZŠ a obec, výstavba 24-triednej školy, získanie prostriedkov na rekonštrukciu ZŠ vo výške 1 726 083 eur, získanie finančných prostriedkov na nadstavbu a oplotenie MŠ vo výške cca 300 000 eur, zapojenie sa do projektov Revitalizácia verejného priestranstva, cezhraničná spolupráca – cyklotrasa v obciach regiónu Hornád

51

títul, meno a priezvisko: Ing. Tomáš SUCHÝ
bydlisko: Sokolany 228, 044 57 Haniska
vek: 52

vzdelanie: vysokoškolské

zamestnanie: starosta obce Sokolany

rodinný stav: ženatý, dve deti

kandidujem za: SDKÚ - DS

priority, na ktoré sa chcem orientovať: šport na stredných školách KSK v spolupráci s olympijským výborom, rómska problematika
najväčšie úspechy: prinavrátanie katastra pod správu obce Sokolany, včistenie Sokolanského potoka, výstavba multifunkčného ihriska ako prvého v regióne Hornád, rekonštrukcia Domu smútku, komplexná rekonštrukcia ZŠ a MŠ, výstavba chodníka a detského ihriska

Problémom minulých volieb nízka účasť voličov
a roztrieštenosť kandidátov

Poslanec ako spojivo -

Na predchádzajúcich stranách sme vám predstavili kandidátov na poslancov do zastupiteľstva VÚC do budúcich volieb. Náš mikroregión už poslanca v zastupiteľstve Vyššieho územného celku mal. Na skúsenosti sme sa opýtali Ing. Milana TÓTHA, zástupcu starostu z Valalík. Ako poslanec za okres Košice – okolie pôsobil vo volebnom období 2001 – 2005.

• V zastupiteľstve poslanci rokujú o viacerých témach. Čo konkrétne ste rozvinuli Vy?

Počas môjho funkčného obdobia ma osobne zaujímalo vypracovávanie Plánu hospodárskeho a sociálneho rozvoja (PHSR) Košického samosprávneho kraja (KSK), osobitne okresu Košice - okolie. Mojim zámerom bolo, aby sa všetky oblasti života dostali do tohto strategického materiálu, ktorý sa stal určujúcim pre ďalší rozvoj aj nášho okresu. Okrem toho som sa zaujímal o stav ciest II. a III. triedy v okrese Košice - okolie a zabezpečenie ich údržby a opráv.

- medzi občanom a zastupiteľstvom

• Voličov zaujíma, ako práca poslancov konkrétne ovplyvní ich život. Aké výsledky Vašej činnosti vidia obyvatelia mikroregiónu priamo v teréne?

Zastupiteľstvo KSK tvorí celkom 57 poslancov, z toho je osem za okres Košice - okolie. Z nich bolo počas mojej pôsobnosti sedem za SMK - orientačne z oblasti Moldavy nad Bodvou. Ja jediný som zastupoval zvyšnú časť okresu. Tomu zodpovedala aj sila a možnosti presadzovania riešenia problémov. Moja pozornosť sa upriamila na jeden z hlavných problémov územia okresu Košice – okolie, na stav cestnej infraštruktúry. Opravili niekoľko úsekov ciest II. a III. triedy. V našom regióne napr. úsek Ždaňa – Trstené pri Hornáde. Začalo sa s riešením aj veľmi problematického úseku štátnej cesty cez Valaliky smerom na Čaňu i na Kokšov - Bakšu cez Valaliky. Tie boli a sú tranzitnou obcou s veľmi vysokou intenzitou dopravy, silnou cyklistickou dopravou a zlým stavom komunikácií. Po dlhšej príprave sa s konkrétnymi stavebnými úpravami na tomto úseku začalo až rok po skončení predchádzajúceho volebného obdobia. Zaujímali som sa tiež o riešenie cestných pohraničných úsekov Skároš – Hollóháza a Trstené pri Hornáde – Kéked. Dostali sa do plánovaného riešenia v súlade s PHSR. Vybudovanie uvedených pohraničných úsekov je už dnes ho-

tovou vecou. Zmluvy sú už podpísané, je to otázka pravdepodobne budúceho roka.

• V poslednom volebnom období náš mikroregión zástupcu vo VÚC nemal.

Nebol to len náš prípad. Z ôsmich poslancov za okres je aj v tomto volebnom období sedem poslancov za SMK a jeden poslanec – starosta Kechneca za SDKÚ. Okrem moldavskej časti nemá zvyšná časť ani v tomto období zastúpenie. Kto mal teda presadzovať záujmy týchto mikroregiónov? Právomocou poslanca je prinášať problémy okresu od občanov do zastupiteľstva KSK. Ako člen niektorej z komisií sa môže vyjadrovať k predneseným problémom i hlasovať k prejednávanej problematike v zastupiteľstve. Problémom obidvoch uplynulých volebných období pri voľbe zastupiteľstva KSK v okrese Košice – okolie bolo príliš veľa kandidátov, obrovská roztrieštenosť vo veľkom počte politických strán a nezávislých kandidátov a žalostne nízka účasť voličov vo voľbách. Kým v určitom malom území veľmi uvedomelo a disciplinovane volili voliči svojich ôsmich kandidátov SMK zastúpených

v jedinej politickej strane, na ostatnom území nášho okresu kandidovalo celkom 60 kandidátov v devätnástich politických stranách plus nezávislí kandidáti. Tak sa stalo, že cca 25% územia okresu, čo je 18 tisíc voličov úplne porazilo ostatnú časť so 100 tisíc voličmi. Výsledkom obidvoch volieb bolo, že 75 percent územia okresu nemá svoje zastúpenie v zastupiteľstve KSK. Veľmi sa obávam, či sa situácia s voľbami v našom okrese nezopakuje znova.

• V týchto voľbách kandiduje Ing. Ján Kokarda, Michal Rečka a Ing. Tomáš Suchý. Aký je Váš názor na nich?

Poznáam veľmi dobre Ing. Kokardu, starostu Ždane ako aj Michala Rečku, starostu Čane. Oba ja sú dostatočne známi v okrese Košice - okolie, majú za sebou veľmi dobré výsledky práce ako starostovia i ako funkcionári mikroregiónu, respektíve regiónu Košice - okolie. Ing. Tomáš Suchý je mi známy ako ambiciózný starosta Sokolian. V nedávnom čase sa pričínal o výrazný úspech pri navrátení časti územia Košíc naspäť do katastra obce.

Ďakujem za rozhovor.

Katarína Šimková

Foto: archív Milana Tótha

• • • • • anketa

Obyvateľov nášho mikroregiónu sme sa opýtali, či vedia o blížiacich sa voľbách a podľa čoho sa rozhodujú pri vyberaní kandidátov.

Pôjdete voliť?

Anna Majorošová, Haniska: Nemám informácie o týchto voľbách, ale keď sa dozviem viac, určite pôjdem hlasovať. Vyberám podľa politických strán.

Anna Meredová, Čaňa: Hovorí sa o tom a zrejme pôjdem voliť. Zakrúžkujem ľudí, o ktorých viem, kto sú a ako sa snažia v našich obciach. Zatiaľ nepoznám kandidátov.

Jozef Vaľa, Ždaňa: Pôjdem voliť. U mňa zaváži, ako konkrétneho človeka poznám. Už som však počul o niektorých.

Emil Balog, Nižná Myšľa: Viem o voľbách, ale nechystám sa hlasovať. V parlamentných si pritom vyberám skoro v toľko, ako ma osloví kampaň.

Mária Turanová, Vyšná Hutka: Pracujem skoro v každej volebnej komisii. Hlasovať budem podľa toho, či už človek kandidoval, čo urobil. Koho nepoznám, nezakrúžkujem.

red
foto: red

Čaňa je miesto nabité inšpiráciou

Dobre, že máme náš festival

Už tretíkrát sa v turistickej lokalite Tajvan v Čani zišli hudbychtiví fanúšikovia, aby spoločne otvorili prázdniny na festivale Tajvan leto. Prvý raz dvojdnomom.

Veľký v mikroregióne

„Kto videl, ako areál vyzeral, keď tu nebolo nič a porovná s atmosférou, keď sa ľudia baví, uzná, že je to fajn,“ vyjadril sa jeden z organizátorov **Michal Farkašovský**, moderátor Kriminóvín TV JOJ. Práve vzťah k lokalite ho privedol k myšlienke usporiadať tu festival. Veď prečo by sa mali zabávať ľudia len na Domaši či Zemplínskej Širave? Vystupovali zväčša speváci z východného Slovenska. **Igor Timko** z kapely No Name priznal: „K mikroregiónu Hornád mám maličký mikrovzťah. Chodili sme splavovať Hornád.“ **Andy Ďurica** z košického skupiny Stereo a textár takých umelcov ako Peťo Cmorík, Paľo Habera či Mária Čirová nám prezradil: „Prvýkrát ma tu hodilo do vody a musel som plávať. Naspieval som tu na tetinej chate pesničku, s ktorou som vyhral Košický zlatý poklad. Volala sa Ešte sa nepoznáme a o dva roky sa stala titulnou piesňou víťazky Superstar Katky Koščovej. Je to miesto nabité inšpiráciou. Často sa tiež vozím smerom na Skároš a Hollóházu, keď si pri písaní textov púšťam pesničky. Mám rád tento kraj, je tu krásne.“ Naopak, na festival zavítali aj umelci, ktorí región spoznali práve vďaka nemu. Patrí medzi nich napríklad **Katka Knechtová**: „Veľmi rada vystupujem na východnom Slovensku. Ľudia tu majú celkom šialenú krv. Dobre sa s nimi komunikuje,“ prezradila. „Ľudia sa radi baví, to sa mi páči. Je to veľký festival. Kloúbk dole pred orga-

nizátormi. Dobre vyriešené zákulisie, výborný zvuk i pódium,“ vyjadril sa spevák skupiny Desmod **Márió „Kuly“ Kollár**, ktorá zaznamenala azda najväčší úspech.

Desmod bodoval

Hoci podvečer návštevníkov festivalu nebolo veľa, pred vystúpeniami hlavných hviezd sa už areál poriadne zaplnil. **Zuzana a Slavomír** z Gyňova poznamenali: „Chodíme sem stále, pohodový festival. Najviac sa nám páčil Desmod a v podstate všetky kapely.“ Desmod si fanúšikov získal: „Najlepší boli Desmod. Je dobre, že je festival blízko. Väčšina akcií sa totiž deje v meste,“ zhodnotila **Helena Serečinová**, ktorá na akciu navštívila prvýkrát s sprievodom manžela a detí. Na Tajvan lete sme stretli obyvateľov mikroregiónu, ale zavítali sem aj Košičania. „Je to blízko Košíc a mám pocit, že v noci ide veľa ľudí domov, neostávajú v stanovom mestečku. Možno by sa zišli chatky, hotely,“ zauvažoval **Ján Mihálik**.

Domorodec vychrápal rekord

Presne 1 732 ľudí zachrápalo na festivale v tom istom čase a zdolalo tak svetový rekord. **Roman Andreovský** z Čane sa s výkonom 108,4 decibelov stal najhlasnejšie chrápajúci Slováč. Intenzitu jeho chrápania môžeme pokojne prirovnáť k zvuku motorovej píly. „Kolegovia v Prahe ma budili, nech sa otočím na stranu. Ale ani to nepomáha. Je mi jedno, kde ležím, stále chrápe,“ postťažoval sa. **Simona Oždániová** z Košických Olšian zachrápala s intenzitou 97,3 dB, zvíťazila v kategórii žien. Organizátori prostredníctvom súťaží chceli upozorniť na chrápanie ako celospoločenský problém.

Katarína Šimková
Foto: autorka

Kuly z Desmodu s redaktorkou Abovského hlásnika tesne po vystúpení. Čitateľom venoval autogram.

Býčie slávnosti v Sokol'anoch

Kúsok Španielska sa preniesol aj do nášho mikroregiónu. Tu sa však pred býkom neutekalo. Priam sa bežalo za opekaným 700 – kilogramom. Kraloval oslave prinavrátania katastra 13. júna v Sokol'anoch. „Sokol'any postavíme nanovo. Bude to moderná dedina. História bude pripomínať iba ľudia a fotky,“ nechal sa počuť starosta obce Ing. Tomáš SUCHÝ. Začať by mali s kanalizáciou a športovo - relaxačným centrom. Projekty sú už hotové.

Zabávalo sa, tancovalo, spievalo, hodovalo. Tri druhy guláša, ktoré nám s úsmevom predstavili ako bravčový, svinský a prasací s objemom 250 litrov varili od skorého rána. Najväčšiu delikatesu však pripravovali o kúsok ďalej. „Už rok a pol býka špeciálne kímili, aby bol zdravý a chutný. Seno sme vozili spod Vysokých Tatier, vodu pil z bystriny Nízkyh,“ rozhovoril sa Ing. Suchý. Odkiaľ presne býk pochádza, nám prezradil nechcel. „Je to tajomstvo. Zo Slovenska.“ Prvým, kto dostal porciu od starostu, bol kolega **František Šnír** z Veľkej ldy. „Osud nás spája už dlho. Nevzdávame sa svojho pôvodného práva. Mali by sme postupovať rovnako ako Sokol'any. Teším sa z ich víťazstva,“ delí sa s nami o pocity.

I Veľká Ida má s Košicami nevysporiadané pozemky.

Prvá kniha pokrstená zemou

Oslava dala dôvod i na zrod prvej knihy o obci. Už známy autor monografií o Sení spred desiatich rokov, o Šaci, Ždani, Jasove a Haniske **Štefan Kolivoško** pripravoval dielo vyše roka. „Osudy obyvateľov ma zaujali. Kým je to dnes čisto katolícka obec, v 17. storočí a začiatkom 18. tu žili kalvíni. Dnes v obci bývajú len Slováci, vtedy bola čisto maďarská,“ dozvedáme sa od spisovateľa. Menovec starostu a obyvateľa obce **Tomáš Suchý** hodnotí: „Zaujímali nás hlavne mince. Je to súhrn histórie, o ktorej sme nevedeli.“ Knihu krstili symbolicky - zemou. „Je z katastra železiarní, ktorý patril Košiciam, ale teraz je už náš,“ prezrádza starosta. Množstvo hudobných vystúpení, mažoretky, skákací hrad a elektrický býk pre deti a nakoniec ohňostroj. Tak začala tradícia premeny obce, ktorá môže byť pozitívnym príkladom vo vytrvalosti a sile ako býk z erbu obce z 19. storočia. Tieto dve vlastnosti sa však vyplácajú nadčasovo.

Katarína Šimková
Foto: autorka

Sedemsto kíľ mäsa, 33 druhov korenín

Býka začali chystať už deň vopred. Naložili ho do špeciálneho pácu. Dvakrát ho prevarili, nechali vychladnúť a na záver k 33 špeciálnym koreninám ešte pridali horčicu. O druhej v noci majstri pochádzajúci z mesta Demecser blízko Niregyházy zapálili oheň. Na otázku, kedy bude býk hotový, odpovedali: „Ak Pánboh dá, o siedmej večer.“ Odborníci s vlastnou receptúrou od roku 1992 svoje umenie už predvádzali v Kráľovskom Chlmcí, Trebišove, trikrát v Příbeníku a na viacerých miestach v Maďarsku. Šéfkuchárom je **Hajnal Sándor**, pôvodne pokladník na obecnom zastupiteľstve. Keď išiel do dôchodku, začal sa venovať pečeniu býka. Odtedy ich stihol toľko, že ich nevie porátať. Odhaduje 300 - 500 kusov. **kš**

Sedemstokilového býka pripravoval tím Hajnala Sándora takmer celý deň.

VirganeK zo spevu nevyrástol

Štrnásť dievčat z pôvodne detského folklórneho súboru nedovolilo svojej vedúcej **Xénii Tomkovej** ani pomyslieť na to, že by mali VirganeK celkom rozpustiť. Hoci sa z malých škôlkarok stali mladé slečny, chuť spievať ich neopustila. Napokon. Aj tento rok sa zapojili do Dargovskej ruže a odmenou za ich húževnatosť im bolo strieborné pásmo.

Impulz na vznik súboru dalo školenie pedagógov hudobno-pohybovej výchovy pre deti predškolského a mladého školského veku. Xénia Tomková mala v tom čase plnú škôlku. S novými vedomosťami a hlavne s odhodlaním založila v októbri 1998 VirganeK (od slova virgac – skákať). Začínala s 38-imi deťmi staršími ako päť rokov, z ktorých čoskoro sa vykresala pevná zostava 23 detí. Najprv si nacvičovali tančeky s nahrávkami z

magnetofónu, neskôr sa k nim pridali rodič – harmonikár **Luboslav Krišš**. Tréningy organizovala v telocvični MŠ. „Zujem deti o VirganeK spustila naša účasť na okresnej súťaži DFS v Košiciach, kde sme zvíťazili a postúpili na krajskú súťaž Detský festival ľudovej hudby v Trebišove. Za najväčšie úspechy považujem práve tieto súťaže v Trebišove, neskôr v Rožňave a vystúpenia na medzinárodných stretnutiach folklórnych súborov v maďarskom Füzéri,“ nechala sa počuť vedúca súboru. Potom sa vrece so súťažami a vystúpeniami roztrhlo. Nielen v Skároši, volali ich aj do Valalík, Čane, Ždane, Nižnej Myšle, Gyňova, Milhoste či Nižnej Hutky. „Prvé kroje sme pre dievčatá upravili zo staršieho oblečenia žien, ďalšie šli a financovali rodičia, na krajskú súťaž v Trebišove sme si dokonca požičali oblečenie z Nižnej Myšle,“ spomí-

na si X. Tomková. Plusom bola finančná podpora nadácie Ekopolis, vďaka ktorej dali ušit' originálne abovské kroje pre všetky dievčatá. Za desať rokov nacvičili deväť tancov. Inšpiráciou na nácvik boli detské hry, ktoré vedúca skupiny pozná zo svojej dlhoročnej práce s deťmi, zvyky

ktoré jej opísali staršie ženičky z obce a jej účinkovanie v súbore Vychodňar. V zázpisníku má pani Tomková zaznamenaných viac ako sto pesničiek. „Ak si niekedy dievčatá spomenú hoci len na pár a zaspievajú si ich, tak im to niečo do životov dalo. Strávilí sme tu spolu detstvo. Vyrástli a situácia sa zmenila. Na skúšky už ťahajú ony mňa,“ hovorí s radosťou v hlase riaditeľka skárošskej škôlky.

V minulom čísle sme nedopatrením pod fotografiou uviedli, že ide o speváčky z Domoviny. V skutočnosti je na zábere VirganeK zo Skároša počas Dargovskej ruže.

„Našou túžbou je nahráť spolu aj s prvými členkami CD, aby sa naše pesničky zachovali,“ vyznáva sa vedúca skupiny **Anna Ruščáková**. Tento rok oslavuje Skárošanka 35. výročie. Skupina sa začala formovať sprvoti len so štyrmi členkami. Na výročie oslobodenia obce v

Tridsaťpäťročná Skárošanka prvýkrát po maďarsky

Skároši vystupovali ženy z Nižnej Myšle. Ako odpoveď na otázku, či aj Skárošanky nemôžu spievať, vznikla nová spevácka skupina. Na ďalší rok sa zapojili

do Dargovskej ruže. V súčasnosti v Skárošanke aktívne spieva 13 členiek, objavujú sa na podujatiach v obci, ale i v okolí. Kuriozitou je, že meno Skárošanka si dali až v roku 2004. Dovtedy sa volali len jednoducho spevácka skupina. Najstaršia **Anna Lukáčová** so siedmiimi krížikmi na chrbte, najmladšia jej nevesta **Mária** s polovicou jej veku. „Práve najstaršie členky sú nám s energiou na spievanie oporou,“ vraví vedúca. Ani s novými členkami by problém nemali. „Mladá generácia nám vyrastá vo VirganeKu. Chýbajú však speváci. Mohli by sme spestriť vystúpenia,“ uvažuje pani Ruščáková. (Pred ňou mala skupinu na starosti pani Harčariková. Jej dcéra Xénia Tomková vedie VirganeK.) V osemdesiatych rokoch vystupovali na zlatých

a strieborných svadbách, rozlúčkach s brancami, stretnutí troch generácií. Viackrát vyhrali Dargovskú ružu. „Raz sme získali tretie miesto v Krajskej súťaži v Sadoch nad Torsou,“ spomína jedna z prvých členiek skupiny **Anna Harčariková**. Vyberajú si piesne z regiónu, zásobujú ich aj starší obyvatelia. V repertoári majú i kúsok priamo z Skároša, napríklad Nad Skárošom zasvecelo slnečko. Väčšina speváčok účinkuje v cirkevnom zbore, o tréning hlasiviek majú teda pravidelne postarané. Od roku 2004 ich doprevádza akordeonista **Luboslav Krišš**. V júli vystupovali ako jediná skupina zo Slovenska v maďarskej Hollóháze na Dni keramiky. V minulosti nacvičovali aj v ruštine či ukrajinčine, v maďarčine sa predstavili premiérov.

Skárošanka v roku 1979.

Domovina doma i v zahraničí

„Sme radi, že môžeme potešiť peknu piesňou,“ začína svoje rozprávanie **Jozef Škovran**, vedúci čanianskej speváckej skupiny Domovina, rodák z Belže, ktorý žije v Čani už 42 rokov. A hneď si spomína na zážitok z Bratislavy: „Po našom vystúpení spieval Peter Dvorský. Takmer nemal komu, lebo diváci išli za nami.“

V minulosti hrala so speváčkami celá hudobná zostava, teraz je to harmonikár **Ing. Vladimír Tóth, Ján Neckár** alebo niekto zo spevákov. V súčasnosti spieva v Domovine dvanásť žien a desiat mužov. Z nich sú až štyri manželské páry – Škovranovci, Karafovcí, Neckárovci a noví z mladšej generácie – Kurucovci.

Možno málokto vie, spevácku skupinu v Čani založil v roku 1935 spisovateľ **Pavol Horov**, vtedy ešte ako mladý učiteľ Pavol Horovčák. Od 1984-ho doplnili spev tancom a vytvorili folklórny

Domovina z Čane na Dňoch Regionálneho združenia obcí Hornád.

súbor. V Domovinke účinkovalo 40 detí, členov mládežníkov a dospelých bolo 55. Ukázali sa na Ukrajine, v Maďarsku, Poľsku, Rumunsku či Nemecku na

19-tich vystúpeniach. Od roku 1984 ste mohli folklórny súbor Domovina vidieť na viac ako 550-tich celovečerných predstaveniach pri významných dňoch

a sviatkoch. Nechýbajú ani na speváckych súťažiach, naposledy na Dargovskej ruži, kde získali bronzové pásmo. Okrem spevu a tanca je Domovina známa predstaveniami Svadobný obrázok, Šupanie kukurice či Vyhryzky. Modré, žlté i červené kroje im šijú podľa rozprávania starších pamätníčok. Piesne čerpajú v Domovine od starých Abovčanov, veľa si pán Škovran i sám pamätá: „Moja sestra mala dve písanky plné piesní, veľmi ju to bavilo. Ja si ani písat' nepotrebujem, jednoducho si pesničku zapamätám.“ Domovinu po viacerých prestávkach obnovili v roku 2006, detská Domovinka sa však už nezachovala. „Radi by sme vystupovali spolu so skupinou Traky. Majú dobrú muziku, vedia i zabaviť,“ hovorí o mladíkoch. A čo najväčší úspech Domoviny? „Dali sme znova dokopy a napredujeme.“ uzatvára Jozef Škovran.

Stranu pripravila: Katarína Šimková
Foto: Katarína Čániová,
archív Skárošanky, Ocú Čana

Predseda Košického samosprávneho kraja Zdenko Trebuľa o štyroch rokoch práce

BEZ ŠKANDÁLU, S VYROVNANÝM ROZPOČTOM

Končí sa druhé štvorročné volebné obdobie druhostupňovej samosprávy. Mnoho ľudí však dodnes presne nevie, o čo všetko sa samosprávny kraj stará, čo je v jeho kompetencii. „Samosprávne kraje fungujú v tejto podobe osem rokov a to je v porovnaní so samosprávou miest a obcí naozaj málo. Ľudia si na vyššie územné celky ešte stále zvykajú, nevedia sa v nich dobre zorientovať. Nejasnosti určite zvyšuje aj existencia špecializovanej krajskej štátnej správy. V informovanosti verejnosti máme stále čo robiť.“

Ako najjednoduchšie by sa teda dala charakterizovať krajská samospráva?

„Máme kompetencie, ktoré sa veľmi úzko dotýkajú bežného denného života občanov. Košický samosprávny kraj (KSK) je zriaďovateľom 78 stredných škôl a školských zariadení, štyroch nemocníc (v Spišskej Novej Vsi, Rožňave, Michalovciach a Trebišove), 14 sociálnych zariadení (zariadení pre seniorov, domovov sociálnej starostlivosti, krízových centier), 26 kultúrnych inštitúcií (4 divadiel, 5 múzeí, 2 galérií, 5 osvetových stredísk, 3 kultúrnych centier, 5 knižníc, 2 hviezdárňí.). Stará sa o správu a údržbu takmer 2000 kilometrov ciest II. a III. triedy, uhrádza dopravcom stratu vo verejnom záujme v autobusovej doprave, koordinuje regionálny rozvoj Košického kraja, pripravuje stratégie pre vidiek, je sprostredkovateľským orgánom pre Regionálny operačný program EÚ a zabezpečuje ďalšie kompetencie vyplývajúce zo zákona.“

Máte za sebou štyri roky na poste predsedu. Čo považujete za najväčší úspech?

„Za veľký úspech považujem, že v priebehu štyroch rokov sme nemali na úrade žiadny škandál, že sme nemuseli riešiť problémy, ktoré by súviseli s porušovaním legislatívy. Každý rok sme dodržali rozpočet. Hospodárili sme tak, že máme jeden z najlepších ratingov na Slovensku: v domácom - AA1 a v medzinárodnom, ktorý sme si ako jediný kraj dali vyhotoviť, je to A3. Toto vysoké hodnotenie hovorí o stabilizovanej situácii a priaznivom výhlade do budúcnosti. Aj tohto roku sme prijali také opatrenia, aby sme sa viac nezadlžovali. Míňame len toľko, koľko máme príjmov. Keď som nastupoval do funkcie, skrytý dlh predstavoval 70 miliónov korún. Boli rozbehnuté projekty, na ktoré v rozpočte neboli peniaze. Tohtoročný rozpočet sme pripravili s tým vedomím, že ideme do krízy. Ukázalo sa, že musíme

šetriť ešte viac. Náš hlavný príjem je podiel z dane z príjmov fyzických osôb a daň z motorových vozidiel. Čím sú príjmy nižšie, čím je viac nezamestnaných, tým menší podiel z toho dostáva samospráva.“

Asi najviac vnímajú občania samosprávny kraj cez regionálne komunikácie, ktorých správa je tiež vo vašej kompetencii...

„Podarilo sa nám zlepšiť kvalitu ciest druhej a tretej triedy. Cestná infraštruktúra bola po prechode kompetencií v roku 2004 vo veľmi zlom stave a bolo na ňu treba vynaložiť značné investície. Na odstraňovanie havarijných stavov na cestách a mostoch, financovanie projektov prípravy stavieb a majetkovoprávne usporiadanie pozemkov pod pripravovanými stavbami začal kraj v roku 2007 čerpať úver od Európskej investičnej banky vo výške 1,1 miliardy korún. Ďalšiu skupinu dopravných stavieb máme pripravenú z Regionálneho operačného programu, ale aj z programu cezhraničnej spolupráce s Maďarskom. V niektorých okresoch nie sú iné cesty, len naše „dvojky“ a „trojky“. V rokoch 2006 – 2009 bolo na cestách z rôznych zdrojov realizovaných 198 stavieb, zrekonštruovali sme 380,554 km ciest v celkovom objeme 1,5 miliardy korún.“

V prípade stredných škôl ste išli do nie najľahšieho boja, keď ste sa rozhodli racionalizovať ich sieť. Pomohlo to školám?

„Racionalizácia sa dotkla 41 škôl a 25 školských zariadení rôznym spôsobom. Niektoré sa zlučovali, niektoré zanikli. Naším zámerom bolo naplniť kapacitu škôl, sústrediť rovnaké odbory v blízkom regióne, znížiť počet zamestnancov a prevádzkové náklady, lepšie využiť špecializáciu učiteľov a školské dielne a efektívnejšie využívať objekty, najmä naše vlastné. Roč-

ná finančná úspora na základe prijatých opatrení je viac ako 1,3 milióna eur (40 miliónov korún). Ako prvý kraj na Slovensku sme schválili koncepciu odborného vzdelávania. Od začiatku tohto školského roka máme šesť centier odborného vzdelávania - tri v Košiciach, dve v Michalovciach a jedno v Spišskej Novej Vsi. Budú sa orientovať na strojárstvo, elektrotechniku, informatiku, cestovný ruch, hotelierstvo, stavebníctvo, hutníctvo, umelecké remeslá. Chceme dosiahnuť, aby sme mali kvalifikovaných odborníkov pre výrobnú sféru, aby sme mali šikovných remeselníkov. Aby po absolvovaní bol žiak pripravený buď na ďalšie štúdium, alebo na kvalifikovanú prácu vo firme. Z tohto pohľadu je dôležitá spolupráca troch pilierov: zriaďovateľa, škôl a zamestnávateľov.“

Vzťah medzi tzv. prvým a druhým stupňom samosprávy, teda medzi obcami a krajom nie je ani nadradený ani podradený. Ako spolu vychádzate?

„V r. 2005 - 2009 sme sa snažili nadviazať celkom inú spoluprácu s miestnou samosprávou. Dať jej veľmi jasne najavo, že vyšší územný celok je tu pre obce, mestá, pre ich obyvateľov. Aby bol úrad ich pomocníkom, odborným úradom, kde sa môžu poradiť napríklad pri príprave projektov, vyhnúť sa pritom chybám a nedostatkom. Kde našu pomoc prijali, tam ju hodnotia veľmi vysoko. Náš odbor implementácie, ktorý je sprostredkovateľským orgánom pre Regionálny operačný program, prijal 92 projektov na výzvu Regenerácia sídiel. V rámci tohto opatrenia sa obce uchádzali o nenávratné finančné prostriedky na rekonštrukciu centrálnych verejných priestranstiev. Projekty podalo vyše 71 % oprávnených žiadateľov. Aj to je výsledok našej systematickej práce s primátormi a starostami.“

Vedeli ste, že v našom mikroregióne máme špičkových pretekárov v minikárách? **Patrik a Tomáš Ivanovci** z Gyňova začali s týmto nemotorovým športom pred piatimi rokmi. Vtedy ešte nik netušil, že budú patriť medzi

Gyňovčania vládnu minikáram

slovenskú a európsku špičku. Patrik si svoj prvý pohár doviezol z Majstrovstiev Slovenska v Hlohovci v roku 2005. Tento rok skončil ako 1. vicemajster Slovenska, 1. vicemajster Slovenského pohára a získal aj celkovo 5. miesto Európskeho pohára. Tomáš dobyl Pohár víťazov pohárov v roku 2007. Tento rok sa rozhodol, že z minikár presedlá na automobilové rallye. **šim**

Školáci súťažili v behu

Bežecké schopnosti si v októbri zmerala tridsiatka bežcov zo siedmich základných škôl našich obcí na Behu Jozefa Plachého. Podobná súťaž v regióne je len jedna, Beh Vyšnou Myšlou.

V kategórii dievčat na 600 metrov skončila prvá **Ivana Kmezcová** z Valalík, za ňou **Radka Škovranová** z Čane a bronzová priečka patrila **Danielle Némethovej** z Hanisky. Chlapci si zabehli 1 000 metrov. Prvenstvo získal **Erik Szeman**, druhý sa umiestnil **Miroslav Stankovič**. Víťaznú trojku domácich uzatvára **Juraj Sipko**.

red, Foto: OcÚ Čaňa

Abov pod Kriváňom

Uhádnete, ktoré oblečenie na fotografii je z nášho kraja? A spoznávate krivý štít v pozadí? Novinári z Abovského hlásnika totiž reprezentovali mikroregión v známej rázovitej liptovskej obci. Dôvod? Celoslovenské stretnutie redaktorov regionálnej a podnikovej

Východniari vo Východnej

*tlače so svojim 37. ročníkom. Prišlo vyše tridsať ľudí zastupujúcich periodiká zo všetkých kútov krajiny. Nás čakala hneď trojnásobná úloha: boli sme jednými z organizátorov podujatia, predstavili sme okolie Hornádu vďaka novinám i cyklomape a popýšili sme sa aj krojmi, ktoré nám požičal starosta **Cyril Huddák** z Kokošova-Bakšje. Východná tak vďaka pestrým šatám novinárov z celého Slovenska žila už začiatkom júna folklórom. Predstihli tým aj populárne slávnosti. **dm***

Redaktor uspel v tenise

Šestnásť dvojíc z obcí regiónu i z Košíc si v júli v areáli čanianskej základnej školy zahralo o Pohár starostu v štvorhre. Zvítazil známy redaktor **Dušan Karolyi** z Košíc so svojim spoluhráčom **Mgr. Milanom Stankovičom** z Čane. Druhé miesto získali **Igor Hančár** z Čane a **Milan Mesároš** z Nižnej Myšle. **red**

Foto: OcÚ Čaňa

O erboch

Rekordných dvadsať odpovedí ste nám doručili do našej exkluzívnej súťaže o erboch. Až na jedinú výnimku ste všetci určili správne. Tri mesiace čakania vo vás určite vyvolávali napätie a zvedavosť. Exkluzívna cena – upomienkové predmety, knihy a pochutiny – poputovala trom vyžrebovaným. Výsledky sme slávnostne vyhlásili na Dňoch mikroregiónu Hornád. Šťastie sa usmialo na **Katarínu Hudákovú** z Čane, žiakov šiesteho ročníka zo Základnej školy v Ždani a **Danu Horváthovú** z Košickej Polianky. Ceny venovali obce a redakcia Abovského hlásnika. Výhercom blahoželáme a ostatným ponúkame správne riešenie: **red**

Na trasu prechodu Slanskými vrchmi vyrazilo v poslednú augustovú nedeľu zo Skároša

S batohom cez hory

150 účastníkov. Po tridsiaty druhýkrát sa domáci i turisti z okolitých obcí vydali na cestu pod Červený vrch k chate Karolka. Najmladšie trojročné Skárošanky Ema a Natália mali z výletu o to väčší zážitok, že ich do cieľa s občerstvením vyviezlo požiarnické auto. **kš**

Kokšov – Bakša

Haniska

Valaliky

Vyšná Hutka

Belža

Geča

Skároš

Košická Polianka

Ždaňa

Gyňov

Sokolany

Čaňa

Trstené pri Hornáde

Vyšná Myšľa

Nižná Myšľa

Nižná Hutka

Abovský hlásnik

štvrťročník mikroregiónu Hornád

Vydáva: Regionálne združenie obcí Hornád, **redakcia:** Communication House, s.r.o., **adresa:** Štefánikova 6, 040 01, Košice, **tel/fax:** 055/ 623 00 70, 0905 812 883, **e-mail:** office@communicationhouse.sk, **vedúca redaktorka:** Dr. Katarína Eva Čániová, 0905 812 883, **redaktorka:** Mgr. Katarína Šimková, 0911 192 830, **redakčná podpora:** Mgr. Anton Oberhauser, 0911 291 255, Mgr. Drahoslav Magdoško, 0949 856 043, **redakčná rada:** Mgr. Karol Dzugas, 055/685 43 53, Ing. Štefan Petrik, Ing. Miloš Barcal, František Bartko, Bc. Denisa Vargová, **e-mail:** regionhornad@gmail.com, www.regionhornad.sk, **tel.:** 055/698 00 21, vychádza ako štvrťročník pod registračným číslom EV 3592/09, **sadzba:** JIRI, **tlač:** Grafika, a.s., Tr. KVP 1, 040 11 Košice, tel: 055/645 12 53